

Blokbehandeling bij Duitse kakkerlakken

Een blokbehandeling is een projectmatige aanpak, waarbij meerdere aaneengesloten woningen of appartementen tegelijkertijd worden behandeld. Het is maatwerk op de situatie, waarbij verschillende partijen en factoren een rol spelen. Een blokbestrijding van bedwantsen is in DIERPLAGEN Informatie nummer 2-2013 uitgebreid besproken. Ook bij kakkerlakken dient eerst een determinatie, inventarisatie en inspectie uitgevoerd te worden, waarna een plan van aanpak kan worden opgesteld.

Duitse kakkerlak.
Foto: Mike Brooks, KAD

Plan van Aanpak

Bij het opstellen van het plan van aanpak moeten alle partijen worden betrokken. De noodzakelijke acties worden concreet beschreven en er wordt een planning van de werkzaamheden gemaakt. De registratie vooraf is erg belangrijk. Naast het signaleren met monitoringsvallen voor kakkerlakken is een grondige inspectie nodig om de exacte locaties en ernst van de besmettingen goed vast te kunnen stellen en zo te kunnen bepalen waar welke maatregelen nodig zijn. Deze gegevens dienen nauwkeurig geregistreerd te worden.

In een gevelaanzicht kun je met kleurcoderingen de verschillende besmettingsniveaus inzichtelijk maken. In

figuur 1 zijn de appartementen met ernstige besmettingen in rood weergegeven en de appartementen met lichte besmettingen in oranje. De kruisjes (X) geven de bufferzones aan, die idealiter behandeld zouden moeten worden. De omliggende ruimten dienen altijd afhankelijk van risico-inschatting en de situatie ter plaatse meegenomen te worden.

Informatie

Vooraf en tijdens een blokbestrijding is de informatievoorziening aan de bewoners erg belangrijk, zo nodig in de voertaal van bewoners. Het is belangrijk te vertellen wat er gaat gebeuren en wat er van de bewoners verwacht wordt, hoe de bestrijding in zijn werk gaat en dat hun medewerking vereist is voor een succesvol resultaat. Ook veiligheidsinformatie en voorzorgsmaatregelen dienen meegenomen te worden. Er moet een contactpersoon voor de bewoners zijn die hun vragen kan beantwoorden. Naderhand worden de bewoners op de hoogte gebracht van de resultaten en bedankt voor hun medewerking.

		Appartementnummers				
		1	2	3	4	5
Verdieping	5	X	X	X	X	X
	4	X	X	X	X	X
	3	X	X	X	X	X
	2		X	X	X	X
	1		X	X	X	X
	Begane grond			X	X	X

Figuur 1: Voorbeeld van vlekkenpatroon op gevelaanzicht (vereenvoudigd).

Vorbereiding

Naast de aankondiging is het nodig om vooraf maatregelen te (laten) treffen. In geval van kakkerlakken houdt dit in: extra grondig schoonmaken, waarbij vet- en voedselrestanten worden verwijderd, afvalbakken van binnen en van buiten schoonmaken en zakken tijdig verwijderen, dode en eventueel levende kakkerlakken verwijderen.

Voortgang

Een of meerdere vervolgininspecties kunnen noodzakelijk zijn om de voortgang te volgen. De bevindingen dienen teruggekoppeld te worden aan de betreffende bewoners. Indien het gebruik van biociden noodzakelijk wordt bevonden, dient er invulling gegeven te worden aan het bestrijdingsplan. De voorschriften van de middelen die worden gebruikt dienen goed opgevolgd te worden.

Nazorg

Regelmatige controles zijn noodzakelijk om de voortgang van de behandeling, dus van de genomen preventieve- en bestrijdingsmaatregelen, vast te kunnen stellen. Naast hygiënische maatregelen kunnen ook bouwkundig zaken afgewerkt worden, zoals het afdichten van naden, kieren en (doorvoer-) openingen, om schuilgelegenheid en verspreiding te voorkomen. Met monitoring door middel van lijmvallen kan gecontroleerd worden of de aanwezigheid gedurende de behandeling afneemt, en uiteindelijk uitblijft. Dit vormt de nazorg binnen een project. Om verspreiding van kakkerlakken bij besmettingen in de toekomst in de kiem te smoren, moeten besmettingen centraal gemeld worden en dient adequaat op meldingen te worden gereageerd.

Grondige inspectie is noodzakelijk.
Foto: Mike Brooks, KAD

Casus

Het KAD heeft een aantal maanden geleden het begeleidingstraject op een blokbehandeling afgerond, die in opdracht van de woningcorporatie Idealis is uitgevoerd door SMB Willems uit Arnhem. Het betrof de aanpak van Duitse kakkerlakken (*Blattella germanica* L.) in een studentenflat van 600 kamers, verspreid over 20 verdiepingen en drie vleugels. Uit de inventarisatie bleek dat aanvankelijk maar liefst 165 kamers in meer of mindere mate waren besmet, waarvan 19 zwaar besmet. Daarnaast werden ook in douches, gangen, wc's en zelf onderin de liftschacht besmettingen geconstateerd. Met een gedegen plan van aanpak en een blokbestrijding is het project succesvol afgerond.

Dat de verspreiding zo ver heeft kunnen komen heeft onder andere te maken met de frequentie van wisseling van bewoners; meer dan driekwart van de studenten blijft niet langer dan een jaar. Door het veelvuldig verplaatsen van spullen en meubilair wordt de kans groter dat ook besmette goederen door de flat worden verplaatst. Daarnaast is in het verleden hoofdzakelijk lokaal naar aanleiding van meldingen bestreden, zonder gebruik te maken van vervolgcontroles en bufferzones.

Een van de conclusies die uit het project getrokken kan worden, is dat kakkerlakken lang niet altijd gepaard gaan met slechte hygiëne. Ook in kamers die als (redelijk) schoon, of netjes en opgeruimd werden gezien, werden besmettingen met kakkerlakken aangetroffen. En zelfs in lege kamers, na een opleveringsschoonmaak! Als er niet specifiek op gelet wordt, kan een besmetting bij een schoonmaak gemakkelijk over het hoofd worden gezien.

Na drie maanden intensief werken door schoonmakers en bestrijdingstechnici, werden aan het eind nog in drie kamers besmettingen aangetroffen. Deze kamers blijven onder behandeling totdat hier geen kakkerlakken meer aanwezig zijn. Om blijvend van het probleem af te zijn, en vooral om nieuwe uitbraken tijdig te signaleren, wordt een monitoringsprogramma met meerdere controlemomenten opgezet.

Biologie Duitse kakkerlak

Het is altijd noodzakelijk om de soort voorafgaand aan een behandeling vast te stellen om te bepalen wat je wel of niet mag en kunt doen. De meest voorkomende kakkerlakkensoort in Nederland is de Duitse kakkerlak, maar er is een toename van het aantal tropische soorten te verwachten met de globalisering. Deze komen ook, bedoeld of onbedoeld, via het houden van reptielen in de natuur of in bebouwde omgeving. In 2012 waren de Argentijnse boskakkerlakken in het nieuws die waren vrijgelaten omdat de houder een overschot had aan insecten die hij kweekte voor zijn huisdieren.

De Duitse kakkerlak is te herkennen aan de twee duidelijke lengtestrepen op het borststuk. Volwassen exemplaren zijn 10-15 mm lang, exclusief antennen. Net als de meeste andere soorten kakkerlakken gaat de voorkeur van deze plaagsoorten uit naar relatief warme omstandigheden en hoge luchtvochtigheid. Kakkerlakken zijn overwegend lichtschuw en zoeken in gebouwen naden en kieren op om zich in te verschuilen. Als de omstandigheden gunstig zijn, is de voortplantingssnelheid hoog: eipakketjes van Duitse kakkerlakken bevatten rond de dertig eitjes, die na twee tot vijf weken uitkomen. De kleine nimfen vervellen tot het volwassen stadium is bereikt. De ontwikkeling van eitje tot volwassen dier duurt bij een temperatuur van circa 25 graden Celsius ongeveer twee maanden. De Duitse kakkerlak is een alleseter. Het meest aantrekkelijk vinden ze vochtige en verse voedingswaren.

Foto: Alaskanent/CC BY-SA 2.0